

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Uitgangspuntennotitie 2023

Uitgangspunten voor de praktijk

Versienummer:
Datum:

1.3
23 februari 2022

ODMH

Omgevingsdienst Midden-Holland

Productnummer	2021360580
Omschrijving	Uitgangspuntennotitie 2023
Status	Conceptversie 1.3
Datum	23 februari 2022
Opdrachtgever	Deelnemende partijen ODMH Vastgesteld in het AB ODMH d.d. XXXXX
Opgesteld door	Sake Kuipers

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Wetgeving en transitieopgaven	5
1.2	Provinciale verkiezingen	5
2	Algemeen	6
2.1	Omgevingsdienst Midden-Holland	6
2.2	Samenwerking omgevingsdiensten in Zuid-Holland	6
3	Omgevingswet	7
3.1	Omgevingswet	7
3.2	Uitvoering Omgevingswet	7
3.3	Bodemtaken onder de Omgevingswet	8
3.4	Geluidstaken onder de Omgevingswet	8
3.4.1	Herschrijven hogere waarde beleid	8
3.4.2	Omzetten gezoneerde industrieterreinen	8
3.4.3	Europese richtlijn Omgevingslawaai	8
3.4.4	Basis Geluid Emissie (BGE)	9
3.5	Uitbouw Digitaal Stelsel Omgevingswet	9
3.6	Integrale VTH-nota ODMH 2023-2026	10
4	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	10
5	Transitieopgaven	11
5.1	Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 en vaststellen RES 2.0	11
5.2	Transitievisie Warmte	11
5.3	Uitvoeringsagenda mobiliteit	11
5.3.1	Uitvoering Regionaal Mobiliteitsprogramma	11
5.3.2	Normstelling personenvervoer	12
5.4	Circulaire economie (CE)	12
5.5	Waterstof in de regio Midden-Holland	13
5.6	Klimaatadaptatie	14
5.7	Wettelijke instrumenten	14
5.7.1	Label C kantoorgebouwen	14
5.7.2	Nieuwe ronde informatieplicht	14
5.7.3	Energiebesparingsplicht onder Omgevingswet	14
5.7.4	Type C bedrijven en energiebesparing	15
5.7.5	Verbreiding energiebesparingsplicht	15

6	Digitalisering en overheidscommunicatie	15
6.1	Altijd actuele digitale vergunning	15
6.2	Wet open overheid	15
6.3	Basisregistratie Ondergrond (BRO)	16
6.4	3D GIS	16
7	Overige onderwerpen	17
7.1	Inzet mediationvaardigheden	17
7.2	Mogelijkheden uitbreiding (toezicht) huisvestingsverordening	17
7.3	Aanpak ondermijning	18
7.4	Kaderrichtlijn Water	18
7.5	“Nieuwe” bedreigingen en zorgwekkende stoffen in de bodem	18
7.6	Erfgoedbrede advisering	19

1 Inleiding

In de Uitgangspuntennotitie 2023 beschrijven wij de ontwikkelingen die vanaf 2023 van invloed zijn op de uitvoering van onze werkzaamheden. Dit kan aanleiding zijn om het aanbod van onze producten voor onze opdrachtgevers aan te passen. Deze notitie is in overleg met de leden van de adviescommissies tot stand gekomen.

Deze notitie is geschreven vanuit de optiek van de gemeenten en de provincie. Het gaat om de ontwikkelingen in het fysieke domein die op onze opdrachtgevers afkomen, waar moeten zij op inspelen en wat betekent dit voor de uitvoering van de taken van de ODMH.

De uitgangspunten zijn input voor de jaarprogramma's 2023, die we in het derde kwartaal van 2022 samen met de opdrachtgevers opstellen.

1.1 Wetgeving en transitieopgaven

Gemeenten en provincie staan voor grote uitdagingen. In 2023 zijn zowel de Omgevingswet als de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) van kracht. Deze wetten hebben onder andere impact op de manier van werken, de werkprocessen, digitaliseringstrajecten, maar ook financiële impact. Ook al zijn de Omgevingswet en de Wkb in werking, het transitieproces voor deze wetten is dan nog in volle gang. Zeker de eerste jaren maken gemeenten en provincie hun nieuwe omgevingsplannen en maken keuzes over de zogenaamde bruidsschatregels. De ODMH ondersteunt dit proces met inhoudelijke adviezen.

Naast deze twee nieuwe wetten, heeft het Klimaatakkoord en de landelijke duurzaamheidsambities grote invloed op de werkzaamheden van de gemeenten en de ODMH. De transitie richting een klimaatneutrale regio is nauw vervlochten met thema's als klimaatadaptatie, energiecontroles bij bedrijven, mobiliteitsvraagstukken, circulaire economie, aardgasvrije wijken, duurzame landbouw en stikstofproblematiek.

De uitdagingen zijn groot en met elkaar vervlochten. Dit biedt daarmee ook kansen voor een verdere integraliteit in de uitvoering, maar ook een grotere transparantie naar en participatie van burgers en bedrijven. Deze integraliteit vinden we terug in de beleidsmatige keuzes die door gemeenten en provincie worden gemaakt.

De ODMH is zich bewust van de integraliteit van deze ontwikkelingen en intern wordt hier op gestuurd.

Beleidsmatige keuzes voor deze grote opgaven liggen bij de gemeenten en de provincie. De ODMH ondersteunt hierbij vanuit de aanwezige kennis en beschikbare data. Door middel van vergunningverlening, toezicht en handhaving vindt borging plaats van het wettelijk traject.

1.2 Provinciale verkiezingen

15 maart 2023 vinden de verkiezingen plaats voor de nieuwe Provinciale Staten. Eventuele nieuwe gedeputeerden ontvangen van de ODMH een 'voeten in de klei dag', waarbij de dienst toont hoe deze werkt en wat de rol van de dienst is. De nieuwe leden van de Provinciale Staten zijn natuurlijk, als onderdeel van het inwerkprogramma, welkom bij de ODMH.

2 Algemeen

2.1 Omgevingsdienst Midden-Holland

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een **veilige, duurzame en gezonde leefomgeving**. Dit doen wij door de uitvoering van de milieutaken voor de hele regio en de provincie Zuid-Holland en de bouw- en woningtoezichttaken voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Zuidplas, Waddinxveen en de provincie Zuid-Holland.

Bij de ODMH werken per 1 januari 2023 ruim 200 medewerkers. De Omgevingsdienst heeft vier afdelingen: Bedrijven, Expertise, Bouw- en Woningtoezicht en Bedrijfsvoering.

De ODMH kenmerkt zich door een gedegen bedrijfsvoering, het leveren van hoge kwaliteit (ISO gecertificeerd) en veel kennis en ervaring met taken in de fysieke leefomgeving. De ODMH staat 'met de voeten in de klei' en weet wat er speelt in de fysieke leefomgeving.

Wij zetten ons in op versterking van de dienstverlening, ook in relatie tot de Omgevingswet. De uitvoering van de Omgevingswet vindt voor een groot gedeelte via dit spoor plaats.

In de digitale jaarrapportages besteden wij aandacht aan de outcome-resultaten. Op welke manier dragen wij bij aan het bereiken van de doelen van de gemeenten en provincie voor de fysieke leefomgeving.

Zowel de gemeenten als de ODMH merken op dit moment de krapte op de arbeidsmarkt. Hierom zet de ODMH in op arbeidsmarktcommunicatie (ODMH als 'sterk werkgeversmerk'), bijvoorbeeld door het vormgeven van traineeship voor jonge professionals en bieden we plaatsen aan voor stagiairs en trainees om ervaring op te doen in het fysieke domein. Daarnaast is, gezamenlijk met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, een interne opleiding gestart voor vergunningverlening en toezicht BWT.

2.2 Samenwerking omgevingsdiensten in Zuid-Holland

De omgevingsdiensten binnen Zuid-Holland werken op verschillende vlakken samen. In het kader van de doorontwikkeling van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland en het onderzoeksrapport van de commissie van Aartsen is bestuurlijk een uitvoeringsplan opgesteld. In 2023 is de bijbehorende uitvoeringsagenda in werking. Hierbij wordt door de diensten samengewerkt op het vlak van behoud en ontwikkeling van kennis en op de uitwisseling van digitale informatie. Verdere vindt samenwerking plaats op het gebied van de Omgevingswet, Externe Veiligheid, Communicatie, VTH (altijd actuele digitale vergunning), stikstofproblematiek en PFAS. Deze samenwerking continueren wij en waar mogelijk breiden we dat uit.

We werken niet alleen samen met de omgevingsdiensten in Zuid-Holland, maar ook met de overige 24 omgevingsdiensten in Nederland.

3 Omgevingswet

3.1 Omgevingswet

In 2023 is de Omgevingswet in werking.

De ODMH ondersteunt en adviseert in de transitieperiode. Deze eindigt eind 2029, maar gemeenten kiezen ervoor ruim voor die periode klaar te zijn. Ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft het huidige regionaal overleg Omgevingswet bestaan om de eerste praktijkervaringen te bespreken.

3.2 Uitvoering Omgevingswet

Bij het in werking treden van de Omgevingswet hebben alle zes gemeenten en de provincie Zuid-Holland een vastgestelde Omgevingsvisie. De provincie heeft ook haar Omgevingsverordening gereed. Bij de start van de Omgevingswet hebben alle gemeenten een omgevingsplan van rechtswege met daarin de huidige bestemmingsplannen en de bruidsschat. Samen met de rijksregels, de regels in de provinciale verordening, de waterschapverordening en de gemeentelijke verordeningen vormen deze het nieuwe wettelijke kader voor activiteiten in de fysieke leefomgeving.

De gemeenten gaan in 2023 over tot het verder vormgeven van de Omgevingsplannen. De transitieperiode om tot een volledig Omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente te komen, loopt tot 31 december 2029. De verwachting is dat de meeste gemeenten in 2024 of 2025 hun Omgevingsplan af hebben.

De ODMH heeft veel expertise en data beschikbaar over een groot aantal thema's die terugkomen in de Omgevingsplannen. Het uitgangspunt is dan ook dat de ODMH de gemeenten en provincie actief ondersteunt bij het vormgeven van de Omgevingsplannen en de Omgevingsverordening.

Hierbij adviseert de ODMH ook hoe om te gaan met de zogenaamde 'bruidsschatregels'. Deze, meer dan 600 regels zijn door het Rijk bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in het Omgevingsplan ingebracht om een 'handhavinggat' te voorkomen. Tijdens de transitieperiode moeten gemeenten keuzes maken hoe ze om gaan met de 'bruidsschatregels'. Ze kunnen de regels meenemen in het uiteindelijke Omgevingsplan, maar ze mogen ook besluiten om een gedeelte van deze regels te veranderen of te laten vervallen.

Onder de Omgevingswet wordt het voor gemeenten en provincie mogelijk leges te heffen voor bepaalde milieuactiviteiten. Hiervoor is door de VNG, in samenwerking met IPO en een aantal omgevingsdiensten, waaronder de ODMH, een nieuwe modellegesverordening ontwikkeld.

3.3 Bodemtaken onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet verschuiven de bodemtaken en bevoegdheden van de provincie naar de gemeenten. De Wet bodembescherming is vervangen door de Aanvullingswet Bodem Omgevingswet. Deze Aanvullingswet vormt de basis voor het bodembeleid, maar maatwerk afgestemd op de plaatselijke situatie is mogelijk.

Gedurende de transitieperiode van de Omgevingswet wegen gemeenten af op welke manier ze bestaand bodembeleid inpassen in het omgevingsplan. Gemeenten hebben een aantal jaar de tijd om deze transitie te voltooien. Hierbij moet ook de toetsing, advisering en toezicht en handhaving op bodemgebied opnieuw worden gedefinieerd.

Toetsing, advisering en toezicht en handhaving op bodemgebied moeten we opnieuw definiëren. De komende tijd starten wij samen met de gemeenten een verkenning naar waar maatwerk in bodembeleid wenselijk en mogelijk is. De transitie loopt in en na 2023 door. Gemeenten hebben een aantal jaar de tijd om deze transitie te voltooien.

De ODMH brengt, in samenwerking met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland, de consequenties verder in kaart en wij ondersteunen de gemeenten bij de te maken keuzes.

Op dit moment is nog discussie gaande over een landelijke financiële bijdrage voor de gemeentelijke bodemtaken. De uitkomst van deze discussie is onzeker.

3.4 Geluidstaken onder de Omgevingswet

3.4.1 Herschrijven hogere waarde beleid

Het hogere waarden beleid wordt herschreven in de systematiek van de Omgevingswet. Zo is onder de Omgevingswet sprake van een afweging tussen de standaardwaarde en grenswaarde. In het beleid wordt het thema gezondheid ook opgenomen. Dit thema heeft in de Omgevingswet een grotere rol dan in het huidige beleid.

3.4.2 Omzetten gezoneerde industrieterreinen

De huidige geluidszones zijn gelegd om bestaande industrieterreinen, met andere uitgangspunten dan onder de Omgevingswet genoemd. Het omzetten van gezoneerde industrieterreinen kent naast een technisch deel ook een ruimtelijke deel over het toedelen van functies aan locaties. Deze moeten op elkaar afgestemd worden, keuzes gebeuren in overleg met de gemeenten.

3.4.3 Europese richtlijn Omgevingslawaai

De werkzaamheden in het kader van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai bestaan uit twee delen, geluidsbelastingkaarten en actieplannen. In 2022 worden de geluidbelastingkaarten opgesteld. In 2023 worden de actieplannen opgesteld. Dit loopt door in 2024. Uiterlijk 18 juli 2024 moeten de actieprogramma's zijn vastgesteld.

De geluidsbelastingen moeten voor het eerst met het Europese rekenmodel voor wegverkeerslawaai worden berekend. Dit geeft andere rekenresultaten dan de eerder berekende kaarten in 2017 en eerder, die met het Nederlandse rekenmodel zijn berekend. Aan de hand van deze rekenresultaten wordt het actieplan opgesteld.

3.4.4 Basis Geluid Emissie (BGE)

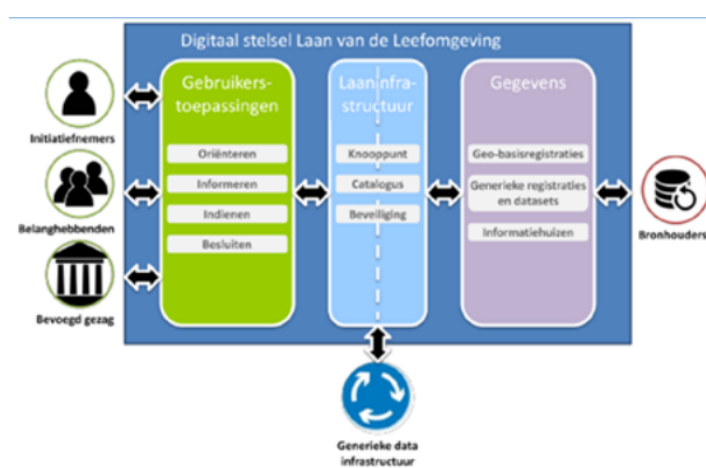
Naast het opstellen van de Europese geluidkaarten en actieplannen, stellen alle gemeenten in Nederland in het kader van de Omgevingswet een Basis Geluid Emissie (BGE) op. De ingangsdatum komt in een koninklijk besluit. Deze ingangsdatum is nog niet bekend, maar wellicht wordt het jaar 2022 de grondslag waarop de BGE moet worden vastgesteld. Als dat zo is, stelt de ODMH voor de gemeenten in 2023 de BGE op. Dit vormt de basis van de monitoring van het wegverkeerslawaai voor de gemeenten en het Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard en omvat alle wegen die de gemeente of het Hoogheemraadschap in beheer hebben.

De gegevens voor het opstellen van de BGE komen uit het verkeersmodel. Elke 5 jaar wordt opnieuw de geluidemissie van het wegverkeer bepaald. Als er een toename is van 1,5 dB of meer, moet de gemeente een besluit nemen of maatregelen worden getroffen. Als de geluidsbelasting op een woning in het aandachtsgebied van de wegen meer dan 70 dB bedraagt, moeten de gemeenten maatregelen treffen.

3.5 Uitbouw Digitaal Stelsel Omgevingswet

Na de invoering van de Omgevingswet start de uitbouw van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Bij invoeringsdatum is landelijk een basisniveau aan functionaliteit opgeleverd. We verwachten dat op alle vlakken nog (vergaande) doorontwikkeling van het landelijk systeem nodig is. Op basis van de eerste gebruikerservaringen na invoering zal zonder twijfel verder gewerkt moeten worden aan de gebruikersvriendelijkheid en de begrijpelijkheid van het loket.

Bij de ontwikkeling van het landelijk DSO zijn de taakvelden toezicht & handhaving niet als onderdeel meegenomen. Werkzaamheden voor deze onderwerpen starten pas na de invoering van de Omgevingswet.

De ODMH beheert voor zijn opdrachtgevers een groot aantal datasets. Deze data gebruiken wij om informatieproducten voor de opdrachtgevers samen te stellen of om omgevingsbeleid te monitoren. De betreffende datasets maken wij "fit for use"; mogelijk zijn niet alle gegevens die nodig zijn gelijk al aanwezig of van voldoende kwaliteit voor deze nieuwe doelen. De data is ook nodig om een bijdrage te leveren aan (bijvoorbeeld) de nieuwe registers m.b.t. geluid en externe veiligheid (REV).

3.6 Integrale VTH-nota ODMH 2023-2026

Vanaf 2023 is de nieuwe integrale nota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving ODMH van kracht. Deze nota vervangt de VTH-nota milieu en de diverse VTH-nota's BWT.

De nieuwe nota is gebaseerd op de Omgevingswet. Aanpassingen in de procedures die het gevolg zijn van de invoering van de Omgevingswet zijn in de nota opgenomen.

In deze regionale nota is ook ruimte voor lokale situaties.

De afzonderlijke colleges stellen de nota VTH 2023-2026 vast.

4 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

In 2023 is de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) van kracht.

Een van de hoofddoelen van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen is de positie van de consument te versterken ten opzichte van de bouwende partijen.

Een ander hoofddoel betreft een nieuw systeem van kwaliteitsborging bij bouwactiviteiten.

Dit houdt in dat de bouwbesluittoets bij 'gevolgklasse 1' bouwwerken niet meer door de gemeente wordt uitgevoerd, maar door een gecertificeerde partij. Gevolgklasse 1 zijn kleinere bouwwerken, zoals schuren, aanbouw aan een woning, maar ook één (of meerdere) gehele woning(en). Uit diverse impactanalyses van adviesbureaus blijkt dat het hierbij om ca. 75% van de af te geven bouwvergunningen gaan. Het toezicht op de uitvoering is ook de verantwoordelijkheid van de gecertificeerde partij.

De gemeenten blijven wel bevoegd voor de toetsing aan het Omgevingsplan en voor de behandeling van de dossiers die horen bij de meldingen bij start en oplevering van bouwwerken. Ook de handhaving blijft een gemeentelijke bevoegdheid, waarbij de kwaliteitsborger de mogelijkheid heeft om verzoek tot handhaving in te dienen.

Het verlenen van bouwvergunningen voor de overige gevolgklassen verandert de komende jaren niet. Daarnaast vallen alle vergunningen gevolgklasse 1 die voor het in werking treden van de Wkb zijn verleend, onder het oude wettelijk regime, waardoor een transitieperiode van een aantal jaar ontstaat.

De Wkb heeft personele consequenties voor de ODMH. Deze zijn in kaart gebracht en de ODMH heeft hierop geanticipeerd. Wel bestaat het risico dat onder de wet marktpartijen personeel gaan werven onder de gemeenten/ODMH. Aangezien er op dit moment al een landelijk probleem is om voldoende bekwaam personeel voor de bouwtaken te vinden, is de ODMH gezamenlijk met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid begonnen aan een intern opleidingstraject voor deze taken.

Gemeenten worden in 2023 door de ODMH goed op de hoogte gehouden van de opgedane ervaringen. Ook wordt in landelijk verband input geleverd door de ODMH.

5 Transitieopgaven

5.1 Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 en vaststellen RES 2.0

Medio 2023 stelt de regio Midden-Holland de Regionale Energiestrategie (RES) 2.0 vast. Dit proces herhaalt de regio elke twee jaar. De RES beschrijft onder andere hoe en hoeveel duurzame energie de regio wil opwekken, hoe op regionaal niveau de warmtevoorziening er uit ziet in 2030 en hoe de uitvoering hiervan georganiseerd en gemonitord wordt. Samen met gemeenten en maatschappelijke partners is de ODMH onderdeel van de RES-organisatie.

Begin 2023 leggen we de laatste hand aan de RES 2.0, die al snel daarna de besluitvorming in gaat. De voorbereidingen voor de uitvoering (zoals het traject voor vergunningverlening) voor de projecten die in 2030 gereed moeten zijn, zijn in volle gang. Hierbij kan de ODMH als uitvoeringsorganisatie ondersteunen. Ook thema's als monitoring, innovatie en participatie zijn onderdeel en krijgen aandacht vanuit de rol van de ODMH.

5.2 Transitievisie Warmte

Gemeenten legden eind 2021 hun visie op de warmtetransitie vast in de Transitievisie Warmte (TVW). Hierin staat onder andere in welke buurten de gemeente start om woningen en andere gebouwen aardgasvrij te maken. Ook zijn er uitgangspunten en voorkeurstechieken per buurt vastgelegd. Gemeenten updaten elke 5 jaar de Transitievisie Warmte, zodat ze nieuwe inzichten en technieken mee kunnen nemen.

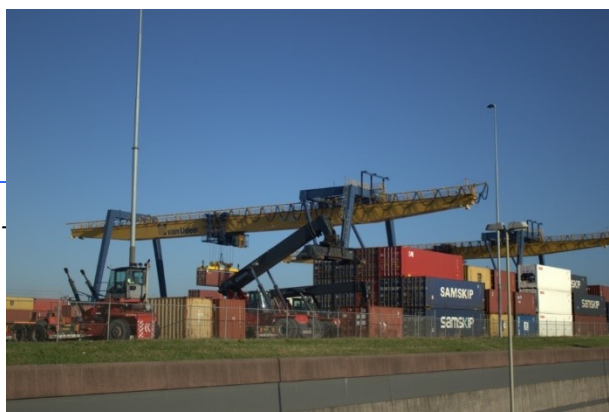
In 2022 zijn uitvoeringsplannen opgesteld en is gestart met de uitvoering van de Transitievisie Warmte per gemeente. Dit gebeurt voor specifieke wijken gericht op aardgasvrij maken, en aanpakken voor de hele gemeente gericht op isoleren (aardgasvrij-ready). De Transitievisie Warmte en de uitvoeringsplannen zijn een programma binnen het Omgevingsplan van de gemeente. In 2023 staat de uitvoering van deze plannen centraal. Afhankelijk van het gekozen warmtealternatief per wijk verschilt de aanpak. Zo zal het aanleggen van een collectief warmtenet met een lokale bron (bijv. aquathermie) om andere kennis en aandachtspunten vragen dan een keuze voor individuele warmtepompen. De rol van de ODMH verschilt dan ook per gemeente en wordt aangepast op de vraag. We leveren onder andere kennis en expertise over participatie, communicatie, techniek, bodem, GIS-kaarten, strategie en monitoring.

5.3 Uitvoeringsagenda mobiliteit

In 2021 stelden de regiogemeenten een Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) voor Midden-Holland op, wat geldt voor de daaropvolgende drie jaar. Dit draagt bij aan de doelstelling van het Klimaatakkoord. Het programma bevat maatregelen gericht op duurzame bereikbaarheid, CO₂-reductie en verkeersveiligheid. Verduurzamen van de logistiek is ook een onderdeel van het programma.

5.3.1 Uitvoering Regionaal Mobiliteitsprogramma

In 2022 is de regio gestart met de uitvoer van de maatregelen uit het RMP op. Voor elke maatregel is één van de regiogemeenten trekker. Veel van deze maatregelen zullen lang doorlopen en in 2023 ook veel aandacht vragen. Omdat het RMP samengenomen is met het Regionaal Verkeers- &

Vervoersplan (RVVP) hebben niet alle maatregelen specifiek milieugerelateerde doelen. Onder de thema's waar dat wel voor geldt, vallen fietsen en lopen, energietransitie in mobiliteit, goederenvervoer en bedrijventerreinen (verduurzamen logistiek) en ketenmobiliteit en deelmobiliteit. Naast de te treffen maatregelen is ook programma brede monitoring nodig, om de resultaten en effectiviteit van de maatregelen inzichtelijk te maken.

Daarnaast is verduurzamen van de stadslogistiek onderdeel van het programma geworden. Gouda en Alphen aan den Rijn werken aan het instellen van een zero emission milieuzone voor binnenstaddistributie per 1 januari 2025 en het versterken van het goederenvervoer over water. Dit heeft uitstraling naar de regiogemeenten.

5.3.2 Normstelling personenvervoer

Vanaf 2023 volgt een normering op personenvervoer in de wetgeving. De bedrijven moeten dan gaan rapporteren over de CO₂ effecten van hun wagenpark (of ze voldoen aan de norm) aan de omgevingsdiensten. Hiervoor komt een tool beschikbaar waarmee de CO₂-footprint per bedrijf inzichtelijk kan worden gemaakt.

De normstelling voor personenvervoer wordt op dit moment verder uitgewerkt door I&W. De omgevingsdiensten worden belast met het toezicht op en de handhaving van de regelgeving. De normstelling voor goederenvervoer is tevens in ontwikkeling. Op z'n vroegst wordt hier in 2026 mee aan de slag gegaan.

5.4 Circulaire economie (CE)

Nederland wil in 2050 volledig circulair zijn en in 2030 moet er 50% minder primaire grondstoffen (mineralen, metalen en fossiel) gebruikt worden¹. In het nationale Uitvoeringsprogramma 2019-2023 staan concrete acties en projecten. Het rijk actualiseert dit programma elke 5 jaar.

In januari 2021 bracht het PBL de eerste Integrale Circulaire Economie Rapportage uit. Nederland staat nog aan het begin van de transitie naar een circulaire economie en de vertaling van het doel van 50% minder primaire grondstoffen naar concrete doelen moet nog plaatsvinden.

Het CE vakgebied is op te delen in 5 ketens: biomassa en voedsel, kunststoffen, maakindustrie, bouw en consumptiegoederen. Gemeenten kunnen CE in alle ketens stimuleren en hebben zelf ook een taak. Als terreineigenaar heeft de gemeente mogelijkheden voor circulair maaibeheer. Veel gemeenten experimenteren met nieuwe toepassingen voor afgevoerd maaisel en bladafval. Omgevingsdiensten hebben de rol deze nieuwe toepassingen in te passen in de bestaande (afval-) wet- en regelgeving.

Gemeenten hebben ook een rol in de toekomstbestendigheid van de landbouw. Deze sector heeft te maken met uitdagingen zoals bodemdaling en de stikstofproblematiek en kansen zoals natuurontwikkeling en duurzame energieopwekking.

Gemeenten stimuleren ondernemers en inwoners bij te dragen aan de circulaire economie. Ze organiseren evenementen om inwoners kennis te laten maken met circulaire bedrijven, producten en initiatieven in hun regio. Zo worden afvalbrengstations omgevormd tot circulaire hubs, maken ambachtelijke maakbedrijfjes nieuwe producten zoals meubels en kleding van reststromen uit het

¹ Op dit moment is nog niet bepaald t.o.v. welk basisniveau deze 50% reductie moet worden behaald.

gebied. Inwoners en verwerkers werken samen om zwerfplastic uit de natuur te halen en tot nieuwe producten te verwerken. En ook industriële maakbedrijven zijn op zoek naar business cases om reststromen te verwerken tot nieuwe grondstoffen. De ODMH kent de bedrijven en initiatieven en ondersteunt gemeenten bij het leggen van de verbinding tussen bewoners en circulaire bedrijven en start-ups. Bovendien heeft de ODMH de taak om de nieuwe activiteiten goed te borgen in de bestaande en soms knellende (afvalstoffen)regelgeving.

Ook bij nieuwbouwprojecten wordt steeds meer circulair gebouwd. Zeker bij hergebruikte bouwmaterialen is het de vraag of de kwaliteit nog zo is dat ze aan de geldende regels uit het bouwbesluit voldoen. De ODMH heeft de taak de plannen te toetsen en te adviseren over het inpassen van circulair bouwen in de bouwaanvragen.

Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet komen er meer mogelijkheden om innovaties in te passen in wet- en regelgeving. Belangrijk is daarvoor dat gemeenten experimenteeruimte in hun lokale beleid opnemen, zodat er een toetsingskader is om initiatieven in te passen. De ODMH kan hierbij adviseren en regionale afstemming verzorgen.

Voor kennisuitwisseling over inpassingsvraagstukken en een gelijk speelveld bij regulering neemt de ODMH deel in de Programmatische aanpak ZZS, afval en Circulaire economie van de Provincie Zuid-Holland en de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten.

5.5 Waterstof in de regio Midden-Holland

Waterstof gaat een grotere rol spelen in de economie van Nederland. Dat is de inzet van het Nationaal Waterstofprogramma. Met dit programma stimuleert het Rijk de duurzame productie van waterstof uit water met behulp van duurzame elektriciteit. Het Rijk ziet kansen voor de inzet van waterstof in de chemische industrie en voor industriële processen op hoge temperaturen, voor zwaar transport en voor verwarming van moeilijk te isoleren woningen en gebouwen.

Diverse regionale programma's onderzoeken de mogelijkheden voor productie en gebruik van waterstof. De ODMH neemt deel als kennispartner in deze programma's en adviseert over inpassingsvraagstukken en regulering. Voor de regio Midden-Holland betekent dit dat er tankstations komen waar waterstof getankt kan worden, dat bedrijven vergunningen gaan aanvragen voor het produceren van duurzame waterstof of voor aanvoer en opslag van waterstof voor industriële processen.

In planprocedures krijgt de ODMH daardoor te maken met nieuwe inpassingsvraagstukken en in vergunningprocedures krijgt de ODMH vaker de taak de risico's van waterstof te reguleren. Voor kennisuitwisseling over planprocedures en vergunningverlening neemt de ODMH deel in het Netwerk Nieuwe Energie van de vijf Zuid-Hollandse Omgevingsdiensten en de Provincie Zuid-Holland.

5.6 Klimaatadaptatie

Klimaatverandering lijkt sneller te gaan dan eerder voorzien. Het KNMI geeft in haar Klimaatsignaal '21 aan dat de zeespiegel sneller stijgt, droogte is toegenomen en extremere neerslag is te verwachten. De gevolgen hiervan zijn ingrijpend en ook in de regio Midden-Holland merkbaar: toenemende wateroverlast, een dijkdoorbraak, verzakkende infrastructuur, toenemende verzilting en hittestress in dichtbebouwd gebied. Gemeenten en de regio bereiden zich voor op deze veranderingen: klimaatadaptatie.

De ODMH heeft samen met de gemeenten de kwetsbaarheden geïnventariseerd met zogenaamde stresstesten. De volgende stap is klimaatadaptatie verankeren in beleid en handelen. Dit hebben de gemeenten afgesproken in het bestuursakkoord Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. In hun uitvoeringsagenda's hebben gemeenten acties opgenomen die uiteindelijk leiden tot een klimaatbestendige en waterrobuuste gemeente.

De ODMH ondersteunt de gemeenten bij het uitvoeren van deze agenda's. De ODMH ondersteunt, vanwege gebiedskennis, expertise en beschikbare data, de gemeenten en provincie hierbij. Denk aan het opstellen van lokale hitteplannen, het maken van gebiedspaspoorten, het uitvoeren van klimaattoetsen bij ruimtelijke plannen en het implementeren van het convenant klimaatadaptief bouwen. Daarnaast moeten gemeenten in 2023 voorbereidingen treffen om hun stresstesten te actualiseren.

5.7 Wettelijke instrumenten

5.7.1 Label C kantoorgebouwen

Vanaf 1 januari 2023 moet een kantoorgebouw, waarbij de gebruiksoppervlakte aan kantoorfuncties 50% of meer beslaat van de totale oppervlakte én de oppervlakte aan kantoorfuncties groter is dan 100 m², minimaal een geregistreerd energielabel C hebben.

Bevoegd gezag is de gemeente waar het kantoorgebouw staat. Namens de gemeente zal de ODMH de handhaving op zich nemen. De handhaving heeft grote consequenties voor de kantooreigenaar. We verwachten dat veel maatwerkplannen zullen worden gemaakt. Voor de gemeente Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard, zij voeren hun eigen BWT-taken uit, worden nadere afspraken gemaakt met betrekking tot de uitvoering.

5.7.2 Nieuwe ronde informatieplicht

Om informatiegestuurd toezicht mogelijk te maken en de handhaving te verbeteren is de informatieplicht voor energiebesparende maatregelen (de zogenaamde 'informatieplicht') ingegaan. Eens per 4 jaar moeten bedrijven en instellingen hun genomen energiebesparende maatregelen rapporteren aan het bevoegd gezag. Deze verplichting is bedoeld voor bedrijven en instellingen waarvan het energiegebruik van de milieubelastende activiteit in het voorgaande jaar groter is dan 50.000 kWh aan elektriciteit en/of 25.000 m³ aardgasequivalenten. Op 1 december 2023 gaat een nieuwe ronde informatieplicht in.

5.7.3 Energiebesparingsplicht onder Omgevingswet

Voor energiebesparende maatregelen is onder de Omgevingswet een splitsing aangebracht in gebouwgebonden en procesgebonden energiebesparende maatregelen. De gebouwgebonden maatregelen zijn in het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) geregeld. De procesgebonden

maatregelen zijn in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL) geregeld. Bij de nieuwe ronde van de informatieplicht (zie 5.8.2) komt deze splitsing ook terug in de melding.

5.7.4 Type C bedrijven en energiebesparing

De doelgroep van de verplichting tot verduurzaming van het energiegebruik wordt uitgebreid met een aantal vergunningplichtige milieubelastende activiteiten. Daarnaast zullen ook ETS bedrijven onder de plicht vallen. Dit zijn grote energie-intensieve bedrijven die vallen onder het Europese emissiehandelssysteem. Dit betekent dat ook deze bedrijven per 1 december 2023 moeten voldoen aan de informatieplicht (5.8.2). De voorschriften in deze vergunningen zijn dan niet meer van kracht. Voor de complexe bedrijven gelden dan algemene regels wanneer deze regels passen.

5.7.5 Verbreding energiebesparingsplicht

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat het hoofddoel van de Klimaattransitie CO₂-reductie is. Energiebesparing op fossiele brandstof leidt automatisch tot CO₂-reductie. Met de actualisatie van de energiebesparingsplicht wordt er daarnaast ingezet op hernieuwbare energie als alternatief voor fossiele brandstoffen. Daarom wordt de energiebesparingsplicht uitgebreid met maatregelen voor het opwekken van hernieuwbare energie op de eigen locatie en de overstap op een andere energiedrager met als effect een lagere CO₂-uitstoot.

Belangrijk uitgangspunt hierbij blijft dat het treffen van dergelijke maatregelen pas verplicht wordt, wanneer de maatregelen een terugverdientijd van ten hoogste vijf jaar hebben. Door veranderingen in energiekosten, prijzen van maatregelen en technische innovaties, zullen de maatregelen die een terugverdientijd van 5 jaar of minder hebben in de loop van de tijd veranderen.

De ODMH volgt de ontwikkelingen rondom dit dossier en informeert de betreffende bedrijven.

6 Digitalisering en overheidscommunicatie

6.1 Altijd actuele digitale vergunning

In het kader van de doorontwikkeling van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland, werken de diensten nauw samen aan het product 'altijd actuele digitale vergunning'. In eerste instantie wordt alleen gekeken naar de provinciale inrichtingen.

Bij een eventuele verdere opschaling, worden mogelijk de gemeentelijke inrichtingen in het systeem opgenomen.

Het traject van de 'altijd actuele digitale vergunning' past in de bredere context van de tegenwoordige ontwikkelingen op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Mede door de coronacrisis ontstaat er een versnelling in het toezicht houden op afstand, versterking van het administratief toezicht en bijvoorbeeld de inzet van drones.

6.2 Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) heeft gevolgen voor de werkzaamheden van de ODMH. Deze wet geldt sinds 1 mei 2022. Door deze wet moet de overheid meer doen aan actieve openbaarmaking en transparantie. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

Het uitgangspunt is dat informatie in principe uit eigen beweging openbaar wordt gemaakt. De informatie moet digitaal en duurzaam toegankelijk zijn. Het archief moet dus op orde zijn. De ODMH moet vergunningen, andere beschikkingen en documenten geanonimiseerd openbaar maken. Deze verplichting voeren we de komende jaren gefaseerd in. We sluiten daarvoor aan bij het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI).

Overheden moeten contactfunctionarissen aanstellen die burgers wegwijs maken in de overheidsinformatie. De ODMH belegt deze taak bij een aantal medewerkers. Op de website van de ODMH worden hiervoor contactgegevens vermeld (een contactformulier of e-mailadres en telefoonnummer).

Niet alle documenten kunnen zondermeer openbaar worden gemaakt. In sommige gevallen zal nog besluitvorming nodig zijn over de openbaarmaking van een document, bijvoorbeeld wanneer de verwachting bestaat dat een derde bezwaar heeft tegen openbaarmaking. Tegen deze besluiten kunnen vervolgens rechtsmiddelen worden aangewend (bezwaar en beroep mogelijk).

Het is aannemelijk dat door de vereiste actievere openbaarmaking, ook vanwege de strenge privacy-eisen, meer werk ontstaat voor de ODMH op dit vlak. Door het Rijk worden werkzaamheden in het kader van de Woo per 2022 (gedeeltelijk) gecompenseerd via het gemeentefonds.

6.3 Basisregistratie Ondergrond (BRO)

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is een centrale registratie met publieke gegevens over de Nederlandse ondergrond. Overheden leggen voor dezelfde objecten dezelfde, betrouwbare, algemene gegevens vast. Dit is wettelijk verankerd in de Wet Basisregistratie ondergrond.

Vanuit één centrale digitale plek, de landelijke voorziening, kunnen gebruikers gegevens opvragen voor informatie over bodem en ondergrond. Niet alle data en informatie hoeft in één keer worden aangeleverd en opgenomen; de BRO bestaat uit verschillende tranches. De eerste tranche is in 2018 ingegaan met data over grondwatermonitoringsputten, sondeonderzoeken en bodemkundige boorbeschrijvingen.

In 2023 moeten de milieuhygiënische bodemkwaliteitsgegevens ingevoerd worden. Deze gegevens bevinden zich momenteel in het Bodem Informatie Systeem van de ODMH. De ODMH levert namens de gemeenten de benodigde data aan het landelijke loket.

6.4 3D GIS

Niet alle informatie over de ondergrond wordt landelijk in de Basisregistratie Ondergrond (BRO) opgenomen.

De ligging van kabels, leidingen en rioleringen is niet in de BRO opgenomen, hiervoor zijn gemeenten zelf verantwoordelijk. Ook archeologie, niet-gesprongen explosieven en ondergrondse bouwwerken en constructies komen niet in de BRO. Juist bij ingrepen in de ondergrond is het noodzakelijk om rekening te houden met deze objecten.

Daarnaast neemt de druk op de ondergrond toe door ontwikkelingen vanuit de energietransitie en klimaatadaptatie. De ODMH werkt hierom in 2023 aan het opzetten van een 3-dimensionaal Geografisch Informatie Systeem (3D-GIS) waarin zoveel mogelijk van deze informatie is opgenomen.

De deelnemers hebben hiermee de juiste informatie waardoor problemen zoveel mogelijk voorkomen worden.

7 Overige onderwerpen

7.1 Inzet mediationvaardigheden

Mediation heeft als doel partijen bij elkaar te brengen ingeval sprake is van strijdige belangen.

In een aantal gemeenten lossen wij zaken (klachten-, handhavings- en bezwaarprocedures) op via het zogeheten minnelijk overleg of premediation.

Bij de inzet van mediationvaardigheden leggen wij o.a. aan bezwaarmakers de procedures uit, begeleiden we gesprekken tussen partijen, en doen waar mogelijk voorstellen om tot overeenstemming te komen tussen partijen.

Na het inzetten van premediation ziet een aanzienlijk percentage van de burgers af van een verdere formele klachten- of bezwarenprocedure. Hiermee wordt een gang naar de rechtbank voorkomen. Dit bespaard uiteindelijk veel ambtelijke inzet bij zowel de ODMH als de gemeenten.

De ODMH onderzoekt of wij op meer cruciale punten in genoemde processen deze vaardigheden kunnen inzetten.

7.2 Mogelijkheden uitbreiding (toezicht) huisvestingsverordening

Gemeenten willen onevenwichtige en onrechtvaardige effecten van schaarste op de woningmarkt bestrijden. De Huisvestingswet biedt mogelijkheden om in een huisvestingsverordening wijzigingen in de woningvoorraad vergunningplichtig te stellen.

Deze vergunningen zijn op nationaal niveau geregeld in de Huisvestingswet 2014 en kunnen nader worden uitgewerkt in lokale gemeentelijke verordeningen.

Het doel van een voorraadvergunning is om de woonruimtevoorraad te reguleren en beschermen.

Eigenaren zijn verplicht deze vergunningen aan te vragen als zij hun zelfstandige woonruimte wijzigen.

Gemeenten krijgen op deze manier meer signalen van situaties die onrechtmatig zijn. Het is dan van belang is om toezicht op de huisvestingsverordening te houden om op te kunnen treden.

De ODMH onderkent de behoefte bij gemeenten om grip op de woningvoorraad te houden en kan ondersteunen bij vergunningverlening, toezicht en handhaving, alsmede de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften o.g.v. de gemeentelijke huisvestingsverordening.

Voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk wordt deze taak al door de ODMH uitgevoerd.

7.3 Aanpak ondermijning

De onderzoeksrapporten van de commissie van Aartsen over het VTH stelsel en de algemene rekenkamer over milieucriminaliteit uit 2021 vragen meer aandacht voor het thema ondermijning. Daarnaast laat het rapport van Twijnstra en Gudde 'Weerbare boeren in een kwetsbaar gebied' het effect van leegstand van agrarische gebouwen op ondermijning zien.

Het gebruik van agrarisch vastgoed voor de productie en opslag van drugs is een groot probleem. Naar verwachting groeit dit probleem naarmate in het buitengebied meer vastgoed haar agrarische bedrijfsfunctie verliest. Deze leegstand heeft een aanzuigende werking op onder meer drugscriminelen.

Een gerichte en gecoördineerde aanpak tegen ondermijning is noodzakelijk.

Zowel Milieu-handhavers als BWT-handhavers komen in de hele regio bij veel bedrijven, panden en woningen en zien regelmatig misstanden die met ondermijning te maken kunnen hebben. Juist onze regionale functie maakt dat de samenwerking met diverse partners zo belangrijk en waardevol is. Integraal is het mogelijk ondermijning gericht aan te pakken.

Samenwerking vindt plaats met o.a. het Haags Economisch Interventie Team (HEIT), het Regionale Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT), de gemeenten, politie, Stedin en gemeentelijke BWT medewerkers.

De ODMH ondersteunt gemeenten met een coördinerende rol en het uitvoeren van integrale controles in relatie tot ondermijning.

7.4 Kaderrichtlijn Water

Het doel van de Kaderrichtlijn Water (KRW) is dat uiterlijk in 2027 al het water in Europa schoon en gezond is. Deze KRW is Europese regelgeving die door alle lidstaten wettelijk is verankerd. De KRW geldt voor al het water, *oppervlaktewater en grondwater*.

Voor Nederland ligt er met de huidige KRW een forse opgave. In 2021 is vastgesteld dat met de huidige en voorgenomen maatregelen van de waterbeheerders, aangevuld met vrijwillige landbouwmaatregelen vanuit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), de waterkwaliteit verbetert, maar dat niet alle doelen worden gehaald.

Bodem en water worden beschouwd als één integraal systeem. Hierdoor ligt er dus ook een opgave in de bodem. Fosfaat- en nitraatuitspoeling uit bodems zorgt voor een fors aandeel en zal moeten worden teruggedrongen. Een nauwere samenwerking met waterschappen is in dit kader nodig. Dit zien we ook bij opgaven in de glastuinbouwsector: het infiltreren van (zoet) hemelwater in de brakke ondergrond om het in droge perioden te kunnen gebruiken als gietwater vraagt ook om een zorgvuldige afweging en afstemming met waterschappen.

7.5 “Nieuwe” bedreigingen en zorgwekkende stoffen in de bodem

Het aantreffen van PFAS in een groot deel van de bodem in Midden-Holland was in 2021 aanleiding om een bodemkwaliteitskaart vast te stellen en beleid voor grondverzet te formuleren. Veel is nog onduidelijk over de effecten van deze stoffen op de langere termijn voor de volksgezondheid.

PFAS is één van de vele Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). ZZS zijn geclassificeerd als de gevaarlijkste stoffen voor mens en milieu. Deze stoffen moeten daarom met voorrang aangepakt

worden. Het streven is om ZZS uit de leefomgeving te weren. ZZS kunnen vrijkomen bij bedrijfsmatige activiteiten. De ODMH inventariseert welke bedrijven in de regio deze stoffen produceren. Deze bedrijven moeten een risico-analyse aanleveren en zo nodig wordt de vergunning aangepast.

Daarnaast zijn er nog andere stoffen die een bedreiging vormen voor mens en milieu, zoals antibiotica in de landbouw en medicijnresten in rioolwater. Er is nog weinig zicht op de verspreiding van deze stoffen in het bodem- en watersysteem in Midden-Holland. Meer kennis en inzicht in de verspreiding is gewenst.

7.6 Erfgoedbrede advisering

Brede advisering en samenwerking tussen specialisten wordt steeds meer gevraagd. De ODMH wil actief inspringen op deze ontwikkeling. Archeologie, monumenten, cultuurhistorie, maar ook ecologie (historisch groen) en ondergrond hebben veel raakvlakken en worden geschaard onder de noemer erfgoed. We zetten in op integrale erfgoedbrede advisering met als toegevoegde waarde kennisdeling en -ontwikkeling en samenwerking. Toegepaste kennis op deze thema's ontwikkelen we verder binnen de ODMH.

